

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 131/2016 (2)(Ε)

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ “ΜΕΓΑ – TV ONE” (νυν “TV ONE”)

Ημερομηνία Απόφασης: 17 Ιανουαρίου 2018

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Ξενοφώντος Χαραλάμπους, Αντιπροέδρου, Τάσου Κυρμίτση, Ισίδωρου Κολώτα, Σέργιου Ποΐζη, Αγγελικής Λαζάρου και Μαρίας Κούσιου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα την από μέρους του οργανισμού πιθανή παράβαση του **Κανονισμού 21(6)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ο πιο πάνω Κανονισμός αναφέρει:

21(6) Οι σταθμοί εξασφαλίζουν όπως τα προγράμματα τα οποία μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης είναι κατάλληλα για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.

Ύστερα από σχετική απόφαση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, με επιστολή της ημερ. **26/10/2017**, έθεσε ενώπιον του οργανισμού τη διερευνώμενη παράβαση. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

«Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε οποιεσδήποτε εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με την ως άνω πιθανή παράβαση, καλείσθε όπως τις υποβάλετε υποχρεωτικά γραπτώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών, από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να επιθεωρήσετε, προς τον πιο πάνω σκοπό, το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείσθε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει, εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία

λήψης της παρούσας επιστολής, για να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας.».

Η διερευνώμενη παράβαση που τέθηκε ενώπιον του οργανισμού, εκτίθεται στο πιο κάτω υποστοιχείο:

1. Στις **6/11/2016**, μεταξύ των ωρών **9:40–11:05** (δηλαδή, εντός της οικογενειακής ζώνης), ο οργανισμός μετέδωσε με τη σήμανση **(K)** και την ένδειξη **(E)** το πρόγραμμα «**BETO**», χωρίς να εξασφαλίσει όπως αυτό ήταν κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών, κατά παράβαση του **Κανονισμού 21.(6)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Καλεσμένος της Αιμιλίας Κερεβέζου στο υπό αναφορά πρόγραμμα, ήταν ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Χρυσόστομος Β'. Στο πλαίσιο του μεταδόθηκαν, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

...

Αρχιεπίσκοπος: «... Αν βρεθεί χώρα που το 18% βγάζει Πρόεδρον ... να πάω φανερά να ψηφίσω τον Ακιντζί Πρόεδρον της Κυπριακής Δημοκρατίας.».

Κερεβέζου: «Καλά, μπορούμε να τους αποκλείσουμε τελείως;».

Αρχιεπίσκοπος: «Αν θέλουν ενιαίον κράτος τζιαι έβρουν πλειοψηφία, τζιαι εν καλύτερος ο Τούρκος να είναι Πρόεδρος ...».

Κερεβέζου: «Εντάξει, να λέμε την αλήθεια τώρα. Πολύ δύσκολο, τουλάχιστον για τα επόμενα 100 χρόνια θα έλεγα εγώ.».

Αρχιεπίσκοπος: «**Γιατί, γιατί; Οι Αμερικάνοι εψήφισαν τον μαύρο τζιαι εκάμαν τον Πρόεδρον.**».

Κερεβέζου: «Πότε όμως;».

Αρχιεπίσκοπος: «Ε, τώρα.».

Κερεβέζου: «Αιώνες μετά ξεπέρασαν το ρατσισμό έναντι των έγχρωμων, δεν είναι;».

...

Κερεβέζου: «Κάποιοι λένε Μακαριότητα, ότι η Εκκλησία δεν κάνει βήματα για να συναντήσει τις νέες γενιές. Να δείξει ότι εκσυγχρονίζεται, ότι αποδέχεται πράγματα που ενδεχομένως στο παρελθόν δεν αποδεχόταν. Θα πω για παράδειγμα, την ομοφυλοφιλία. Ήταν έντονος ο τρόπος που είχατε αντιδράσει

τότε στο «Σύμφωνο Συμβίωσης» και θα σας θέσω το εξής ερώτημα: πείτε ότι σας καλούν αύριο σ' ένα σχολείο, να μιλήσετε στα παιδιά για την ομοφυλοφιλία. Σε μικρά παιδιά, εννοώ του γυμνασίου, του λυκείου. Τί θα τους λέγατε;».

Αρχιεπίσκοπος: «Ότι είναι εκτροπή, είναι αμαρτία. Δεν είναι κάτι το φυσιολογικό, α, είναι παραφύσει. Εε, και οφείλουμε να αγωνιζόμεθα.».

Κενεβέζου: «Δεν υπάρχει το «αλλά»; Και γιατί το ρωτώ: σας είπα, σας τοποθέτησα σε μια αίθουσα διδασκαλίας ακριβώς για να σκεφθείτε ότι ενδεχομένως, μέσα σ' εκείνη την αίθουσα, να υπάρχουν ομοφυλόφιλοι. Είτε αγόρια, είτε κορίτσια. Αν ακούσουν τον Προκαθήμενο της Εκκλησίας τους και είναι Ορθόδοξοι Χριστιανοί, πώς θα αισθανθούν; Θα αισθανθούν ένα είδος μπούλιγκ, αν θέλετε;».

...

Κενεβέζου: «Καλά, πώς διδάσκεται αυτό; Πώς διδάσκεται αυτό; Δηλαδή, αν ένας άνθρωπος του συμβαίνει, με τη διδασκαλία θεωρείτε ότι θ' αλλάξει γνώμη και θ' αλλάξει πορεία και δρόμο;».

Αρχιεπίσκοπος: «Εσείς πιστεύετε ότι η ομοφυλοφιλία, ε, είναι φρούτο των τελευταίων ετών; Ο άνθρωπος ήταν πάντοτε ο ίδιος. Πάντοτε υπήρχαν. Αλλά υπήρχε και μία ... ».

Κενεβέζου: «Δεν θεωρώ καν ότι είναι φρούτο. ...».

Αρχιεπίσκοπος: «Τέλος πάντων. Ε, έχομεν ζετσιοποθεί πλέον. Είμεθα σε απαράδεκτες καταστάσεις. Δεν επιτρέπονται αυτά τα πράγματα. Κάπου πρέπει να κοκκινίζομεν και λίγο. Πρέπει να μάθομεν ν' αγωνιζόμεθα, να υπερπηδούμε μερικές ανωμαλίες, μερικές δυσκολίες, α, και να πρωτανεύει, εν πάση περιπτώσει, η ανθρωπιά. Δεν πρέπει να τα ισοπεδώνομεν όλα. Ε, εμάς, πυξίδα και γνώμονάς μας, ως Εκκλησία, είναι το Ευαγγέλιο του Χριστού. Ε, αυτός είναι ο νόμος της Εκκλησίας και ο καθοδηγητής της Εκκλησίας. Ε δε μπορούμε να πάμεν εναντίον της διδασκαλίας του Θεανθρώπου Ιησού.».

...

Ο οργανισμός, με επιστολή των Δικηγόρων του (Α. & Α. Κ. Αιμιλιανίδης, Κ. Κατσαρός & Συνεργάτες ΔΕΠΕ) ημερ. 8/11/2017 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α') ζήτησε, λόγω φόρτου εργασίας, παράταση 10 ημερών για την υποβολή εξηγήσεων και/ή θέσεων σε σχέση με την παρούσα. Η Αρχή, στη συνεδρία της υπ. αρ. 40/2017 ημερ. 14/11/2017, ενέκρινε το πιο πάνω αίτημα του οργανισμού και με επιστολή της ημερ. 15/11/2017 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'), ενημέρωσε τον οργανισμό περί τούτου.

Με ηλεκτρονικό της μήνυμα ημερ. **24/11/2017 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ')**, η κ. Αναστασία Παπαμιχαήλ (Α. & Α. Κ. Αιμιλιανίδης, Κ. Κατσαρός & Συνεργάτες ΔΕΠΕ) υπέβαλε, ένεκα του αδόκητου χαμού του Κωνσταντίνου Αιμιλιανίδη, δεύτερο αίτημα για παράταση χρόνου για την υποβολή εξηγήσεων και/ή θέσεων στην παρούσα υπόθεση. Η Αρχή, με επιστολή της ημερ. **28/11/2017 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ')**, ενέκρινε το πιο πάνω αίτημα και έδωσε στον οργανισμό παράταση 15 ημερών.

Ο οργανισμός, με επιστολή των Δικηγόρων του ημερ. **13/12/2017 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε')**, υπέβαλε τις εξηγήσεις και/ή τις θέσεις του σε σχέση με την παρούσα.

Σημειώνεται ότι ο οργανισμός δεν εξέφρασε την επιθυμία να επιθεωρήσει το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιον μας στοιχεία και περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών εξηγήσεων και/ή των θέσεων του οργανισμού όπως εκφράστηκαν από τους Δικηγόρους του, και έχουμε παρακολουθήσει με ιδιαίτερη προσοχή το εν λόγω πρόγραμμα και κρίνουμε ότι:

→ Στις **6/11/2016**, μεταξύ των ωρών **9:40–11:05** (δηλαδή, εντός της οικογενειακής ζώνης), ο οργανισμός μετέδωσε με τη σήμανση **(Κ)** και την ένδειξη **(Ε)** το πρόγραμμα «**ΒΕΤΟ**», χωρίς να **εξασφαλίσει όπως αυτό ήταν κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 21(6)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000)

[Τα γεγονότα του υποστοιχείου εκτίθενται στις σελ. **2-3** της παρούσας].

Σε σχέση με τους ισχυρισμούς και/ή τις θέσεις των Δικηγόρων του οργανισμού ότι ο Αρχιεπίσκοπος είναι, σύμφωνα με τον Καταστατικό Χάρτη της Εκκλησίας της Κύπρου, υπεύθυνος να την εκπροσωπεί στις σχέσεις της με την πολιτεία και ότι ο Αρχιεπίσκοπος προσπάθησε να εξηγήσει τη θέση της Εκκλησίας στο θέμα της ομοφυλοφιλίας στηριζόμενος στα όσα διδάσκει το Ευαγγέλιο, αναφέρονται τα εξής:

Η Αρχή αναγνωρίζει το γεγονός ότι ο Αρχιεπίσκοπος, ως ο επικεφαλής της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Κύπρου, επανέλαβε τις πάγιες θέσεις της στο θέμα,

μεταξύ άλλων, της ομοφυλοφιλίας, θέσεις τις οποίες και πρεσβεύει. Στις εν λόγω θέσεις δεν υπεισέρχεται η Αρχή, ούτε τις κρίνει και αποφασίζει περί τούτων.

Η Αρχή κρίνει και αποφασίζει για το χειρισμό του όλου θέματος από τον τηλεοπτικό οργανισμό, τη μετάδοση της εν λόγω συνέντευξης σε επανάληψη εντός της οικογενειακής ζώνης και το γεγονός ότι (ο οργανισμός) θα μπορούσε να διαχειριστεί την έκβαση της εν λόγω συνέντευξης και τα όσα διατυπώθηκαν στο πλαίσιο της με διαφορετικό τρόπο. Επίσης, για το γεγονός ότι η δημοσιογράφος / παρουσιάστρια του προγράμματος, μέσα από συγκεκριμένες ερωτήσεις που υπέβαλε προς τον Αρχιεπίσκοπο, τον οδήγησε στη διατύπωση των συγκεκριμένων θέσεων.

Όσον αφορά στο κατά πόσο τα όσα μεταδόθηκαν προκύπτουν μέσα από το Ευαγγέλιο, το οποίο διδάσκεται στα σχολεία και άρα τα παιδιά έχουν γνώση των αναφορών του Αρχιεπισκόπου, η Αρχή ξεκαθαρίζει ότι οι πιο πάνω θέσεις των Δικηγόρων του οργανισμού δεν αποτελούν γεγονότα τα οποία η Αρχή εξετάζει στην παρούσα και/ή για τα οποία καλείται να κρίνει και να αποφασίσει.

Στην παρούσα υπόθεση η Αρχή εξετάζει τα όσα μεταδόθηκαν από τον οργανισμό στο πλαίσιο της επανάληψης του επίμαχου προγράμματός του (σχετικά είναι τα γεγονότα που παρατίθενται στο υποστοιχείο 1 της παρούσας), και τα οποία κρίνονται ως ακατάλληλα για να μεταδοθούν εντός της οικογενειακής ζώνης, δηλαδή σε ώρες που παρακολουθούν τηλεόραση και ανήλικοι τηλεθεατές.

Σε σχέση με τους ισχυρισμούς και/ή τις θέσεις των Δικηγόρων του οργανισμού ότι στο Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας καθορίζεται ο ρόλος της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Κύπρου και του Προκαθήμενού της, και δε νοείται να υπάρχουν περιορισμοί ως προς τις θέσεις και/ή τις τοποθετήσεις του βασικότερου θρησκευτικού θεσμού της χώρας, εφόσον κάτι τέτοιο συνιστά παραβίαση του δικαιώματος θρησκευτικής ελευθερίας, η Αρχή ξεκαθαρίζει τα εξής:

Κατ' ουδένα λόγο δεν επιθυμεί να σταθεί τροχοπέδη στην ελευθερία της έκφρασης και/ή στην ελευθερία της άσκησης οποιουδήποτε δικαιώματος. Άλλωστε το κρινόμενο και/ή αυτό που εξετάζεται με την παρούσα δεν είναι οι θέσεις που πρεσβεύει η Εκκλησία και οι οποίες εκφράστηκαν μέσω του Προκαθήμενού της. Στην παρούσα υπόθεση η Αρχή εξετάζει και/ή κρίνει,

όπως έχει ήδη αναφερθεί, το χειρισμό του όλου θέματος από τον τηλεοπτικό οργανισμό, την απόφασή του να μεταδώσει το επίμαχο απόσπασμα από τη συνέντευξη του Αρχιεπισκόπου σε επανάληψη εντός της οικογενειακής ζώνης, το γεγονός ότι ο οργανισμός θα μπορούσε να διαχειριστεί την έκβαση της εν λόγω συνέντευξης και τα όσα διατυπώθηκαν στο πλαίσιο της με διαφορετικό τρόπο, όπως επίσης και το γεγονός ότι η δημοσιογράφος / παρουσιάστρια του προγράμματος, μέσα από συγκεκριμένες ερωτήσεις που υπέβαλε προς τον Αρχιεπίσκοπο, τον οδήγησε στη διατύπωση των συγκεκριμένων θέσεων.

Όσον αφορά στον ισχυρισμό των Δικηγόρων του οργανισμού ότι η εν λόγω συνέντευξη προβλήθηκε σε ώρα και ημέρα που όλο το τηλεοπτικό κοινό να μπορούσε να την παρακολουθήσει, όπως άλλωστε επιβάλει η ανάγκη για διατήρηση των πολιτιστικών αξιών της κυπριακής κοινωνίας και προβλέπει η Νομοθεσία περί Ραδιοτηλεόρασης, η Αρχή αναφέρει τα εξής:

Η Αρχή συμφωνεί με την ανάγκη για ενημέρωση και/ή πληροφόρηση της κυπριακής κοινωνίας για θέματα που την απασχολούν και/ή που την ενδιαφέρουν. Υπενθυμίζει όμως στον οργανισμό ότι τόσο η ενημέρωση όσο και η πληροφόρηση των τηλεθεατών θα πρέπει να γίνονται εντός των πλαισίων της Νομοθεσίας και σύμφωνα με τις διατάξεις της, όπως επίσης και σύμφωνα με τους περιορισμούς που αυτή θέτει, και πάντοτε έχοντας υπόψη ότι ενδέχεται να παρακολουθούν παιδιά.

Σε ό,τι αφορά στους ισχυρισμούς των Δικηγόρων του οργανισμού ότι ο Προκαθήμενος της Εκκλησίας της Κύπρου εξέφρασε δημόσια τις θρησκευτικές θέσεις και/ή απόψεις του θεσμού του οποίου είναι επικεφαλής και, ανεξαρτήτως αν συμφωνεί ή διαφωνεί κάποιος με αυτές, δε θα πρέπει να υπάρχει φίμωσή του, η Αρχή επαναλαμβάνει ότι στην παρούσα υπόθεση δεν εξετάζει και/ή κρίνει το γεγονός ότι στο πλαίσιο της εν λόγω συνέντευξης ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου επανέλαβε τις πάγιες θέσεις που πρεσβεύουν την Ορθόδοξη Εκκλησία της Κύπρου στο θέμα της ομοφυλοφιλίας, αλλά τα όσα αναφέρονται στις σελ. 5-6 της παρούσας.

Σε ό,τι αφορά στους ισχυρισμούς των Δικηγόρων του οργανισμού ότι οι αναφορές του Αρχιεπισκόπου στον τέως Πρόεδρο των ΗΠΑ δε θα πρέπει να εξετάζονται αποσπασματικά, ότι αυτές δε μείωσαν την αξία οποιασδήποτε φυλής αλλά προώθησαν την άποψη ότι οποιοσδήποτε το αξίζει μπορεί να ηγηθεί μιας χώρας και ότι οι τηλεθεατές αντιλήφθηκαν το μήνυμα ισότητας που εξέφρασε ο Αρχιεπίσκοπος, η Αρχή υπενθυμίζει στον οργανισμό τα εξής:

Αναφορές που εστιάζουν σε χαρακτηριστικά όπως το χρώμα του δέρματος, η φυλή και/ή θρησκεία πρέπει να μεταδίδονται με προσοχή τόσο από ραδιοφώνου όσο και από τηλεοράσεως, ούτως ώστε να μη δημιουργούνται οι οποιεσδήποτε εντυπώσεις, ειδικότερα στους ανήλικους, οι οποίοι ακόμα δεν έχουν διαμορφώσει τη δική τους κριτική σκέψη για πολλά θέματα, ούτε διαθέτουν την ικανότητα να φιλτράρουν τα όσα παρακολουθούν.

Αναφορικά με τις θέσεις και/ή τους ισχυρισμούς των Δικηγόρων του οργανισμού ότι οι πελάτες τους επέλεξαν να μεταδώσουν τις αναφορές του Αρχιεπισκόπου στο θέμα της ομοφυλοφιλίας για λόγους δημοσίου συμφέροντος και λόγω του ότι η ομοφυλοφιλία ήταν θέμα της επικαιρότητας – εκείνη τη χρονική περίοδο- λόγω της ψήφισης του Σύμφωνου Συμβίωσης, η Αρχή ουδόλως διαφωνεί με τη θέση ότι οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουν στο πρόγραμμά τους και θέματα δημοσίου ενδιαφέροντος και/ή επικαιρότητας. Το αντίθετο. Η Αρχή είναι σθεναρός υποστηρικτής της έγκυρης, έγκαιρης και αντικειμενικής ενημέρωσης και πληροφόρησης των πολιτών, υπό την προϋπόθεση βέβαια αυτή γίνεται με τρόπο που δεν παραβιάζονται οι διατάξεις της κείμενης Νομοθεσίας.

Αναφορικά με τις θέσεις και/ή τους ισχυρισμούς των Δικηγόρων του οργανισμού ότι θα ήταν ανεύθυνο εκ μέρους των πελατών τους να αποκρύψουν και/ή να αδιαφορήσουν και/ή να επιβάλουν ηλικιακούς περιορισμούς κατά τη μετάδοση των θέσεων της Εκκλησίας, η Αρχή αναφέρει ότι ουδόλως επιθυμεί την οποιανδήποτε απόκρυψη και/ή αδιαφορία των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών για θέματα που απασχολούν τους τηλεθεατές και/ή τους ακροατές. Στο θέμα όμως των «ηλικιακών περιορισμών», η Αρχή επαναλαμβάνει ότι οι ανήλικοι δεν έχουν διαμορφώσει τη δική τους κριτική σκέψη ούτε διαθέτουν την ικανότητα να φιλτράρουν τα όσα παρακολουθούν και γι' αυτό τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικά στα όσα μεταδίδουν σε ώρες που αυτοί παρακολουθούν και/ή ακούν. Στην προκειμένη περίπτωση, η Αρχή κρίνει ότι ο οργανισμός δεν προνόησε ώστε, τα όσα μεταδόθηκαν ξανά, στην επανάληψη του επίμαχου προγράμματός του, εντός της οικογενειακής ζώνης, και τα οποία παρατίθενται αναλυτικά στα γεγονότα του υποστοιχείου 1 της παρούσας, να μη δημιουργήσουν στους ανήλικους τις οποιεσδήποτε εντυπώσεις σε σχέση με την ομοφυλοφιλία και/ή με τα οποιαδήποτε βιολογικά χαρακτηριστικά ενός ανθρώπου.

Αναφορικά με τις θέσεις και/ή τους ισχυρισμούς των Δικηγόρων του οργανισμού ότι η μη μετάδοση των θέσεων του Αρχιεπισκόπου για το συγκεκριμένο θέμα θα περιόριζε το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης του

Προκαθήμενου της Εκκλησίας της Κύπρου, θα κατακερμάτιζε το δημόσιο διάλογο και θα καθιστούσε ως μη υπεύθυνη τη δημοσιογραφία που ασκείται από τους πελάτες τους, η Αρχή αναφέρει τα εξής:

Με μια ελεύθερη, τολμηρή, θαρραλέα αλλά και υπεύθυνη δημοσιογραφία είναι δυνατό να διορθωθούν πολλά σε μια σύγχρονη κοινωνία. Η προβολή θέσεων και/ή απόψεων μέσα από συνεντεύξεις, αποτελούν ένα πολύ σημαντικό μέσο των ΜΜΕ για να επιτελέσουν το ρόλο τους ως κοινωνικοί παρατηρητές και να συνεισφέρουν, με το δικό τους τρόπο, στο δημόσιο διάλογο. Πέραν τούτων όμως η Αρχή υπενθυμίζει στον οργανισμό ότι το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης δεν είναι απόλυτο και υπόκειται σε περιορισμούς.

Το θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου και της καθ' οποιονδήποτε τρόπο έκφρασης, κατοχυρώνεται από το άρθρο 19 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας καθώς και από το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Πρόκειται για μια θεμελιώδη ελευθερία, η κατάκτηση της οποίας συνδέεται με την εδραίωση της Δημοκρατίας.

Ωστόσο, όπως έχει επανειλημμένα αναφερθεί, το δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου σε καμιά περίπτωση δεν είναι απόλυτο και υπάρχουν περιορισμοί, τους οποίους αναφέρει το Σύνταγμα στο άρθρο 19.

Ένας από τους περιορισμούς που προβλέπει το Σύνταγμα είναι η εξασφάλιση άδειας ίδρυσης, εγκατάστασης και λειτουργίας ραδιοφωνικού και/ή τηλεοπτικού οργανισμού, η οποία χορηγείται κάτω από νόμιμους όρους και αιρέσεις, εν αντιθέσει με την έκδοση των έντυπων μέσων, όπου δεν προβλέπεται αντίστοιχος περιορισμός.

Συγκεκριμένα, οι περιορισμοί που αναφέρονται στο άρθρο 19 του Συντάγματος αναφέρουν τα εξής:

3. Η ενάσκησις των δικαιωμάτων, περί των η πρώτη και δευτέρα παράγραφος του παρόντος άρθρου, δύναται να υποβληθή εις διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή ποινάς προδιαγεγραμμένους υπό του νόμου και αναγκαίους μόνον προς το συμφέρον της ασφαλείας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της δημοσίας ασφαλείας ή της δημοσίας τάξεως ή της δημοσίας υγείας ή των δημοσίων ηθών ή προς προστασίαν της υπολήψεως ή των δικαιωμάτων άλλων ή προς παρεμπόδισιν της αποκαλύψεως πληροφοριών ληφθεισών εμπιστευτικώς ή προς διατήρησιν του κύρους και της αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας.

4. Η κατάσχεσις εφημερίδων ή άλλων εντύπων δεν επιτρέπεται άνευ εγγράφου αδείας του γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας, ήτις δέον να επικυρωθήδι' αποφάσεως αρμοδίου δικαστηρίου εντός εβδομήκοντα δύο ωρών το βραδύτερον, εν περιπτώσει δε μη επικυρώσεως αίρεται η κατάσχεσις.

5. Ουδέν εκ των διαλαμβανομένων εις το παρόν άρθρον εμποδίζει την Δημοκρατίαν ν' απαιτή την έκδοσιν αδείας ή λειτουργίας επιχειρήσεων ραδιοφωνικών ή κινηματογραφικών ή τηλεοράσεως.

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, ως το αρμόδιο όργανο έλεγχου του περιεχομένου των ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων, ασκεί την απαιτούμενη εποπτεία ώστε να διασφαλίζει ότι οι οπτικοακουστικές υπηρεσίες που μεταδίδονται από τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς που υπάγονται στη δικαιοδοσία της Δημοκρατίας είναι σύμφωνες με τα όσα η Νομοθεσία περί Ραδιοτηλεόρασης προβλέπει.

Όσον αφορά στις θέσεις και/ή στους ισχυρισμούς των Δικηγόρων του οργανισμού ότι οι πελάτες τους έδρασαν με γνώμονα το κοινωνικό συμφέρον και μετέδωσαν τις θέσεις της Εκκλησίας ως όφειλαν, σεβόμενοι το δημόσιο ενδιαφέρον για το συγκεκριμένο θέμα, και ότι οι αναφορές του Αρχιεπισκόπου ήταν αξιοπρεπείς και προήγαν την ανθρώπινη ισότητα, η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό στις προηγούμενες σελίδες της παρούσας, όπου και τοποθετείται σχετικά.

Αναφορικά με τη θέση και/ή τον ισχυρισμό των Δικηγόρων του οργανισμού ότι δεν είναι ο ρόλος της Αρχής να προβαίνει σε ουσιαστικό έλεγχο επί των αντιλήψεων του Προκαθήμενου της Εκκλησίας της Κύπρου, η Αρχή συμφωνεί και παραπέμπει τον οργανισμό στις προηγούμενες σελίδες της παρούσας, όπου και τοποθετείται σχετικά.

Αναφορικά με τη θέση των Δικηγόρων του οργανισμού για αξιολόγηση των όσων σχετικών με την παρούσα υπό το πρίσμα των αρχών της αναλογικότητας και της επιείκειας, η Αρχή επαναλαμβάνει ότι σε όλες τις ενώπιον της υποθέσεις ακολουθεί πιστά τις αρχές που επιβάλλει η φύση της ως διοικητικό όργανο και οι οποίες προβλέπονται στον περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμο 158(I)/99.

Καταληκτικά και απαντώντας σε σχετικό ισχυρισμό των Δικηγόρων του οργανισμού, η Αρχή αναφέρει ότι στις ενώπιον τις υποθέσεις δεν κρίνει και αποφασίζει στηριζόμενη στις οποιεσδήποτε πιθανές προθέσεις των

ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών αλλά στηριζόμενη στα ενόπιον της στοιχεία και γεγονότα.

Ενόψει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχει παράβαση του **Κανονισμού 21(6)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)**, έχει δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να υποβάλει τις απόψεις του και μπορεί να προχωρήσει στην επιβολή της, κατά την κρίση της, επιβαλλόμενης κύρωσης.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στον οργανισμό την ευκαιρία να υποβάλει τις απόψεις του και μετά τη διαπίστωση της παράβασης, για σκοπούς επιβολής κύρωσης.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κύρωσης μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη λήψη της παρούσας. Σε περίπτωση που δε ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κύρωσης.

(ΡΟΝΑ ΠΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)

Πρόεδρος

Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

M.Kov.

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 131/2016 (2)(Ε)

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ “ΜΕΓΑ – TV ONE” (νυν “TV ONE”)

Ημερομηνία Απόφασης: 9 Μαΐου 2018

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Ξενοφώντος Χαραλάμπους, Αντιπροέδρου, Σέργιου Ποΐζη, Τάσου Κυρμίτση, Ισίδωρου Κολώτα, Αγγελικής Λαζάρου και Μαρίας Κούσιου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **17/1/2018**, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχει παράβαση του **Κανονισμού 21(6)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ο πιο πάνω Κανονισμός αναφέρει:

21(6) Οι σταθμοί εξασφαλίζουν όπως τα προγράμματα τα οποία μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης είναι κατάλληλα για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.

Η Αρχή έδωσε στον οργανισμό το δικαίωμα να υποβάλει τις απόψεις του και μπορούσε να προχωρήσει, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), στην επιβολή της, κατά την κρίση της, επιβαλλόμενης κύρωσης.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στον οργανισμό την ευκαιρία να υποβάλει τις απόψεις του και μετά τη διαπίστωση της παράβασης, για σκοπούς επιβολής κύρωσης.

Η Αρχή, με επιστολή της ημερ. **15/3/2018** κάλεσε τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κύρωσης μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη λήψη της. Τονίστηκε επίσης ότι σε περίπτωση που δε

ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στην επιβολή κύρωσης.

Ο οργανισμός, με επιστολή των Δικηγόρων του (Α. & Α. Κ. Αιμιλιανίδης, Κ. Κατσαρός & Συνεργάτες ΔΕΠΕ) ημερ. **20/3/2018 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α')** ζήτησε παράταση δέκα (10) ημερών για την υποβολή απόψεων και/ή θέσεων για σκοπούς επιβολής κύρωσης. Η Αρχή, με επιστολή της ημερ. **23/3/2018 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β')**, ενέκρινε το πιο πάνω αίτημα του οργανισμού.

Ο οργανισμός, με επιστολή των Δικηγόρων του ημερ. **19/4/2018 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ')**, υπέβαλε τις απόψεις και/ή θέσεις του για σκοπούς επιβολής κύρωσης.

Σε ό,τι αφορά στους ισχυρισμούς και/ή στις θέσεις των Δικηγόρων του οργανισμού ότι, έστω και αν ενδεχομένως να έχουν προκαλέσει τα όσα ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου έχει αναφέρει στο πλαίσιο του επίμαχου προγράμματος, εντούτοις δεν παύει να είναι ένας θεσμός που εκπροσωπεί την Εκκλησία και το Ευαγγέλιο (το οποίο διδάσκεται και στα σχολεία) και δε γίνεται να τυγχάνει της οποιασδήποτε λογοκρισίας, η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό στις σελ. 4-10 της ταυτάριθμης Απόφασής της ημερ. 17/1/2018, όπου και τοποθετείται σχετικά.

Σε ό,τι αφορά στους ισχυρισμούς και/ή στις θέσεις των Δικηγόρων του οργανισμού ως προς το ποια είναι τελικά η «βάση του ευρήματος της παράβασης», η Αρχή ξεκαθαρίζει στον οργανισμό τα εξής:

Στην παρούσα υπόθεση, όπως έχει ήδη αναφερθεί, μεταξύ άλλων, στις σελ. 5-6 της ταυτάριθμης Απόφασης της Αρχής, ημερ. 17/1/2018, « ... το κρινόμενο και/ή αυτό που εξετάζεται με την παρούσα δεν είναι οι θέσεις που πρεσβεύει η Εκκλησία και οι οποίες εκφράστηκαν μέσω του Προκαθημένου της. Στην παρούσα υπόθεση η Αρχή εξετάζει και/ή κρίνει, όπως έχει ήδη αναφερθεί, το χειρισμό του όλου θέματος από τον τηλεοπτικό οργανισμό, την απόφασή του να μεταδώσει το επίμαχο απόσπασμα από τη συνέντευξη του Αρχιεπισκόπου σε επανάληψη εντός της οικογενειακής ζώνης, το γεγονός ότι ο οργανισμός θα μπορούσε να διαχειριστεί την έκβαση της εν λόγω συνέντευξης και τα όσα διατυπώθηκαν στο πλαίσιο της με διαφορετικό τρόπο, όπως επίσης και το γεγονός ότι η δημοσιογράφος / παρουσιάστρια του προγράμματος, μέσα από συγκεκριμένες ερωτήσεις που υπέβαλε προς τον Αρχιεπίσκοπο, τον οδήγησε στη διατύπωση των συγκεκριμένων θέσεων. ... ».

Κατά συνέπεια και όπως ξεκάθαρα προκύπτει από τα πιο πάνω, η Αρχή δεν κρίνει περί της ορθότητας ή/και της μη ορθότητας των θέσεων που πρεσβεύει η

Εκκλησία στο συγκεκριμένο θέμα και οι οποίες εκφράστηκαν μέσω του Προκαθημένου της, αλλά κρίνει περί του «τελικού τηλεοπτικού προϊόντος», όπως αυτό διαμορφώθηκε και μεταδόθηκε στο πλαίσιο του επίμαχου προγράμματος του οργανισμού στις 6/11/2016, μεταξύ των ωρών 9:40-11:05.

Δεδομένων των πιο πάνω, η Αρχή απορρίπτει όλους τους σχετικούς με το θέμα του «ευρήματος παράβασης» ισχυρισμούς των Δικηγόρων του οργανισμού, οι οποίοι κάνουν λόγο, μεταξύ άλλων, για αντιφατικές τοποθετήσεις της Αρχής στην Απόφασή της ημερ. 17/1/2018 και/ή εκφράζουν την απορία του οργανισμού ως προς κατά πόσο το υπό αναφορά «εύρημα παράβασης» σχετίζεται ή όχι τελικά, με τις αναφορές του Αρχιεπισκόπου Κύπρου στο επίμαχο πρόγραμμα του οργανισμού.

Σε ό,τι αφορά στους ισχυρισμούς και/ή στις θέσεις των Δικηγόρων του οργανισμού ότι, η αιτιολογία που δίνει η Αρχή για να υποστηρίξει το εύρημά της, δεν αιτιολογεί το ακατάλληλο του περιεχομένου του επίμαχου προγράμματος, η Αρχή διαφωνεί. Παραπέμπει, αρχικά, τον οργανισμό πιο πάνω, όπου και τοποθετείται ως προς το «κρινόμενο» της παρούσας.

Επιπρόσθετα, ως προς την ακαταλληλότητα του «τελικού τηλεοπτικού προϊόντος», επαναλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα όσα έχει ήδη αναφέρει στην ταυτάριθμη Απόφασή της ημερ. 17/1/2018, τα οποία αιτιολογούν επαρκώς την παράβαση του Κανονισμού 21(6) των Κανονισμών και πιο συγκεκριμένα τα εξής αποσπάσματα:

« ... Αναφορές που εστιάζουν σε χαρακτηριστικά όπως το χρώμα του δέρματος, η φυλή και/ή θρησκεία πρέπει να μεταδίδονται με προσοχή τόσο από ραδιοφώνου όσο και από τηλεοράσεως, ούτως ώστε να μη δημιουργούνται οι οποιεσδήποτε εντυπώσεις, ειδικότερα στους ανήλικους, οι οποίοι ακόμα δεν έχουν διαμορφώσει τη δική τους κριτική σκέψη για πολλά θέματα, ούτε διαθέτουν την ικανότητα να φιλτράρουν τα όσα παρακολουθούν. ... ».

« ... η Αρχή κρίνει ότι ο οργανισμός δεν προνόησε ώστε, τα όσα μεταδόθηκαν ξανά, στην επανάληψη του επίμαχου προγράμματός του, εντός της οικογενειακής ζώνης, και τα οποία παρατίθενται αναλυτικά στα γεγονότα του υποστοιχείου 1 της παρούσας, να μη δημιουργήσουν στους ανήλικους τις οποιεσδήποτε εντυπώσεις σε σχέση με την ομοφυλοφιλία και/ή με τα οποιαδήποτε βιολογικά χαρακτηριστικά ενός ανθρώπου. ... ».

Ως προς τη θέση των Δικηγόρων του οργανισμού για επίδειξη επιείκειας από την Αρχή, στο στάδιο της επιβολής κύρωσης, η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό στη σελ. 9 της ταυτάριθμη Απόφασή της ημερ. 17/1/2018, όπου και τοποθετείται σχετικά.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενόπιον της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων και των απόψεων / θέσεων των Δικηγόρων του οργανισμού για σκοπούς επιβολής κύρωσης, αποφασίζει να επιβάλει στον οργανισμό, για την παράβαση του **Κανονισμού 21(6)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), παράβαση που έγινε στις **6/11/2016**, την κύρωση της **Προειδοποίησης**.

(ΡΟΝΑ ΠΙΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

M.Kov.